

Právo a lidé s duševním onemocněním

Školení ambasadorů

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

- Proč se bavíme o právech lidí s duševní poruchou?
- Jaká práva jsou nejčastěji porušována v ČR?
- Co je to diskriminace?
- Jak se lze porušení bránit?
- Co je pro nás prioritou?

Proč se bavíme o právech lidí s duševní poruchou?

- Lidé s duševním onemocněním mají stejná práva jako všichni ostatní
- Ale:
- Již od středověku byli lidé s duševním onemocněním zbavováni práv a možnosti rozhodování
- Od 17.století existovali v Evropě ústavy pro duševně nemocné, které fungovali spíše jako vězení než ústavy
- Dodnes mnoho zemí považuje lidi s duševním onemocněním za neschopné rozhodování v oblasti majetku, rodiny a rodičovství, voleb a bydlení
- I když zákony uznávají rovnost všech, ve skutečnosti obsahují množství výjimek týkající se lidí s duševním onemocněním
- Podle WHO jeden ze čtyř lidí na světě bude alespoň raz v životě trpět nějakou formou duševní nebo neurologické poruchy.

Jaká práva jsou nejčastěji porušována?

- Právo na osobní svobodu
- Právo rozhodovat o svém zdraví
- Právo nebýt mučen a podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení
- Právo na život v komunitě
- Ostatní související porušována práva

1. Právo na osobní svobodu

- Kde ho najdeme upraveno?
 - LZPS (čl. 5), EÚLP (čl.5), CRPD (čl.14)
 - Zákon o zdravotních službách (§ 38), Zákon o zvláštních řízeních soudních (§66 – 84), občanský zákoník (§104 – 110)
- Právo na osobní svobodu znamená právo nebýt svévolně vězněn a omezován na pohybu
- Není to absolutní právo, je ho možné omezit v zákonem předvídaných případech v zájmu společnosti (například trest odnětí svobody, karanténa)
- Omezení osobní svobody má složku objektivní (člověk nemůže odejít z budovy i subjektivní (člověk má pocit, že nemůže odejít)

1. Právo na osobní svobodu (česká právní úprava)

Zákonné důvody pro omezení osobní svobody ve zdravotnickém zařízení

- Pokud člověk je schopen dát souhlas (musí být naplněny všechny)
 - a. Člověk ohrožuje bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí
 - b. jeví známky duševní poruchy nebo touto poruchou trpí nebo je pod vlivem návykové látky
 - c. hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí nelze odvrátit jinak (nezbytnou péči o jeho osobu nelze zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením)
- Pokud člověk není schopen dát souhlas
 - jeho zdravotní stav vyžaduje poskytnutí neodkladné péče
- Podání návrhu na omezení svéprávnosti nezakládá samo o sobě důvod, aby byl člověk bez svého souhlasu do takového zařízení převzat nebo v něm držen

1. Právo na osobní svobodu (česká právní úprava)

Řízení o nedobrovolné hospitalizaci (povinnosti poskytovatele)

- Oznámit soudu do 24 hodin převzetí člověka bez souhlasu
- Oznámit to jeho zákonnému zástupci, opatrovníku nebo podpůrci a jeho manželu, důvěrníkovi nebo jiné známé osobě blízké neprodleně poskytovatel zdravotních služeb; ledaže to pacient zakáže
- Zajistit, aby se člověku dostalo bez zbytečného odkladu náležitého vysvětlení jeho právního postavení, zákonného důvodu učiněného opatření a možností právní ochrany včetně práva zvolit si zmocněnce nebo důvěrníka a to ve srozumitelné podobě
- Tyto informace podá i zákonnému zástupci, opatrovníku, podpůrci nebo důvěrníkovi
- Vyjádřit se ke schopnosti člověka o schopnosti jeho úsudku a zaznamenat jeho přání

1. Právo na osobní svobodu (česká právní úprava)

Řízení o nedobrovolné hospitalizaci (povinnosti soudu)

- Zahájit řízení
- Informovat člověka o možnosti zvolit si zástupce pro řízení, pokud si ho nezvolí, ustanovit mu advokáta
- Poučit člověka o dalších procesních právech
- Nařídit vyhotovení znaleckého posudku
- Nařídit jednání na kterém vyslechne člověka, jeho zástupce a zdravotnické zařízení, jednání se zpravidla koná ve zdravotnickém zařízení
- Provést důkazy potřebné pro posouzení, zda k převzetí došlo ze zákonných důvodů, zejména důkaz zdravotnickou dokumentací nebo záznamem z ní nebo vyjádřením ošetřujícího lékaře
- Rozhodnout do 7 dnů od oznámení hospitalizace
- Doručit rozhodnutí umístěnému člověku, jeho zástupci a zdravotnímu ústavu a učinit jiná vhodná opatření, aby se člověk mohl vhodnou formou s obsahem rozhodnutí seznámit a měl jej k dispozici

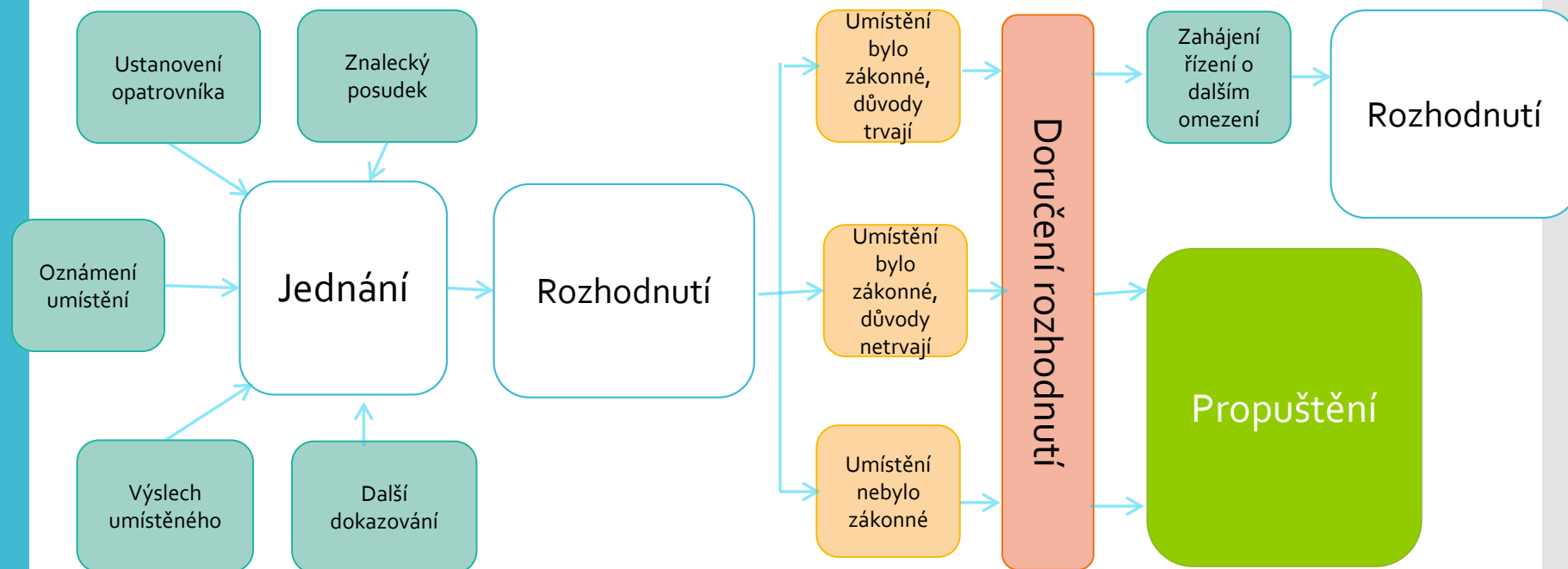
1. Právo na osobní svobodu (česká právní úprava)

Řízení o nedobrovolné hospitalizaci (práva umístěného člověka)

- Právo zvolit si zástupce po řízení
 - Právo zvolit si důvěrníka
 - Právo podat návrh na zahájení řízení o nedobrovolné hospitalizaci
 - Právo projednat se svým zástupcem, důvěrníkem nebo podpůrcem vlastní záležitosti při osobním rozhovoru a bez přítomnosti třetích osob
 - Právo, aby jeho zdravotní stav, zdravotní dokumentaci nebo vyjádření ošetřujícího lékaře o neschopnosti úsudku a projevit přání samostatně přezkoumal lékař nezávislý na poskytovateli zdravotních služeb v tomto zařízení i na jeho provozovateli
 - Právo být vyslechnut
 - Právo předkládat důkazy
 - Právo, aby mu bylo doručeno rozhodnutí a byl s ním seznámen
 - Právo rozhodnout o pokračování řízení, v případě zastavení
 - Právo podat opravný prostředek
 - Právo podat žádost o propuštění
- Stejná práva má i důvěrník nebo podpůrce.

1. Právo na osobní svobodu (česká právní úprava)

Řízení o nedobrovolné hospitalizaci (průběh řízení)

1. Právo na osobní svobodu (problematické části)

- Soudní přezkum v praxi nedostatečně chrání člověka
- Právní zastoupení je neefektivní
- Informace nejsou poskytovány dostatečně
- Jedním z kritérií pro převzetí je existence duševní poruchy
- Nezkoumá se „princip subsidiarity“ (možnost uplatnění méně omezujících prostředků)

2. Právo rozhodovat o svém zdraví

- Kde ho najdeme upraveno?
 - LZPS (čl. 7/1, 10/2, 31), EÚLP (čl.8), CRPD (čl.17, 25)
 - Zákon o zdravotních službách (§ 28-36), občanský zákoník (§91-103)
- Každý má právo činit rozhodnutí o svém zdraví na základě svobodného a informovaného souhlasu
- Výjimka z tohoto práva existuje jen v případech ohrožení veřejnosti (například přenosné nemoci), u lidí neschopných dát souhlas a u lidí s duševním onemocněním

2. Právo rozhodovat o svém zdraví (česká právní úprava)

- Zdravotní služby mohou být poskytovány jen se svobodným a informovaným souhlasem, kromě výjimek určených v zákoně
- Souhlas musí být svobodný a informovaný
- Informovaný souhlas nemusí být písemný, písemná forma se vyžaduje u hospitalizace a některých specifických služeb, pokud to určí poskytovatel nebo pokud o to požádá pacient
- Bez souhlasu lze poskytovat jen služby pro léčbu vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vší pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta
- Pokud je pacient omezen ve svéprávnosti, je nutný souhlas opatrovníka, ledaže jde o neodkladnou péči pro léčbu duševní poruchy, jde o služby nezbytné k záchraně života nebo zamezení vážného poškození zdraví. pokud existuje podezření na týrání

2. Právo rozhodovat o svém zdraví (česká právní úprava)

Podmínky pro zásah do integrity

- Nikdo nesmí zasáhnout do integrity kromě zákonem vymezených případů
- Zákonný zástupce může udělit souhlas k zásahu do integrity zastoupeného, je-li to k přímému prospěchu osoby, která není schopna dát souhlas sama.
- Pokud osoba vážně odporuje zákroku , se kterým souhlasil opatrovník, rozhodne soud

2. Právo rozhodovat o svém zdraví (česká právní úprava)

Povinnosti poskytovatele

- Zajistit, aby byl pacient srozumitelným způsobem v dostatečném rozsahu informován o svém zdravotním stavu a o navrženém individuálním léčebném postupu a všech jeho změnách (dále jen „informace o zdravotním stavu“)
- Zajistit písemnou verzi informovaného souhlasu, pokud to zákon vyžaduje
- Umožnit pacientovi nebo osobě určené pacientem klást doplňující otázky vztahující se k jeho zdravotnímu stavu a navrhovaným zdravotním službám, které musí být srozumitelně zodpovězeny
- Informovat pacienta o možnosti vzdát se informace o zdravotním stavu a o možnosti určit, kterým osobám se informace budou poskytovat
- Jestliže to zdravotní stav nebo povaha onemocnění pacienta vyžadují, je poskytovatel oprávněn sdělit osobám, které budou o pacienta osobně pečovat, informace, které jsou nezbytné k zajištění této péče nebo pro ochranu jejich zdraví.

2. Právo rozhodovat o svém zdraví (česká právní úprava)

Práva pacienta 1/2

- Právo na poskytování zdravotních služeb na náležité odborné úrovni a v nejméně omezujícím prostředí
- Právo na úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost a respektování soukromí při poskytování zdravotních služeb v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb
- Právo zvolit si poskytovatele
- Právo vyžádat si konzultační služby od jiného poskytovatele, popřípadě zdravotnického pracovníka, než který mu poskytuje zdravotní služby
- Právo být seznámen s vnitřním řádem zdravotnického zařízení
- Právo na nepřetržitou přítomnost opatrovníka, osoby blízké nebo osoby zvolené pacientem, nenaruší-li přítomnost těchto osob poskytnutí zdravotních služeb
- Právo přijímat návštěvy s ohledem na svůj zdravotní stav a v souladu s vnitřním řádem a způsobem, který neporušuje práva ostatních pacientů
- Právo dorozumívat se způsobem pro něj srozumitelným a dorozumívacími prostředky, které si sám zvolí, včetně způsobů založených na tlumočení druhou osobou a právo na doprovod a přítomnost vodícího psa

2. Právo rozhodovat o svém zdraví (česká právní úprava)

Práva pacienta 2/2

- Právo dát souhlas, resp. nesouhlas k lékařskému zákroku, příp. podepsat revers
- Právo klást doplňující otázky
- Právo kdykoliv souhlas odvolat
- Právo vzdát se poskytnutí informace o zdravotním stavu
- Právo určit osoby, kterým budou informace o zdravotním stavu podávána a které mohou nahlížet do zdravotnické dokumentace, jiným osobám nemůže poskytovatel informace poskytnout
- Právo na dříve vyslovená přání
- Právo na vysvětlení zákroku, pokud člověk nebyl v čase zákroku ve stavu posoudit, co se s ním děje a dát souhlas

2. Právo rozhodovat o svém zdraví (problematické části)

- Způsob poskytnutí informace pacientovi při nedobrovolné hospitalizaci a vymahatelnost
- Není zřejmá hranice mezi hospitalizací a léčbou
- Otázka svobodného souhlasu při nedobrovolné hospitalizaci
- Otázka volby poskytovatele v případě nedobrovolného pobytu
- Efektivita dříve vyslovených přání
- Není jasné, kdy je jedná o zásah do integrity (v případě psychiatrických služeb)
- Vymahatelnost práva na poskytování péče v nejméně omezujícím prostředí a na respekt k důstojnosti pacienta

3. Právo nebýt podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení

- Kde ho najdeme upraveno?
 - LZPS (čl. 7/2), EÚLP (čl.3), CRPD (čl.15, 16)
 - Trestní zákoník (§ 149, 198, 199), zákon o zdravotních službách (§39)
- Jedná se o absolutní právo, neexistují z něj výjimky
- Můžeme považovat používání všech omezujících prostředků v psychiatrických zdravotnických zařízeních za porušení tohoto práva?
- Podle české legislativy nelze používat omezující prostředky, mimo těch, které jsou taxativně vyjmenované v zákoně

3. Právo nebýt podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení (česká právní úprava)

Povolené omezující prostředky

- úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem
- omezení pacienta v pohybu ochrannými pásy nebo kurty
- umístění pacienta v síťovém lůžku
- umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu
- ochranný kabátek nebo vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta
- psychofarmaka, popřípadě jiné léčivé přípravky podávané parenterálně, které jsou vhodné k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb, pokud se nejedná o léčbu na žádost pacienta nebo soustavnou léčbu psychiatrické poruchy, nebo
- kombinace výše uvedených prostředků

3. Právo nebýt podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení (česká právní úprava)

Způsob používání omezujících prostředků

- Omezovací prostředky lze použít
 - je-li účelem jejich použití odvrácení bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob
 - pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití

3. Právo nebýt podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení (česká právní úprava)

Povinnosti poskytovatele

- Zajistit neustálý dohled nad pacientem po dobu použití omezovacího prostředku, dohled musí odpovídat závažnosti zdravotního stavu pacienta a zároveň musí být přijata taková opatření, která zabrání poškození zdraví pacienta,
- Indikovat použití omezovacího prostředku může jen lékař, ve výjimečných případech, vyžadujících neodkladné řešení, může použití omezovacích prostředků indikovat i jiný zdravotnický pracovník nelékařského povolání, který je přítomen; lékař musí být o takovém použití omezovacího prostředku neprodleně informován a musí potvrdit odůvodněnost omezení
- Zaznamenat každé použití omezovacího prostředku do zdravotnické dokumentace pacienta
- Oznámit použití omezovacího prostředku soudu, pokud pacient dal souhlas s hospitalizací
- Informovat pacienta, u kterého je omezovací prostředek použit, s ohledem na jeho zdravotní stav o důvodech použití omezovacího prostředku,
- Informování zákonného zástupce nebo opatrovníka pacienta o použití omezovacích prostředků
- Zaznamenat poskytnutí informace pacientovi a zákonnému zástupci ve zdravotnické dokumentaci

3. Právo nebýt podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení (problematické části)

- Efektivita soudního přezkumu (hlášení ex-post)
- Není nutnost ohlašovat soudu použití omezovacího prostředku, pokud se jedná o nedobrovolného pacienta
- Problém chemických restrikcí
- Problém nepovolených omezovacích prostředků (například postranice)
- Odůvodnění použití
- Zajištění skutečného dohledu, nemožnost použití obrazového záznamu
- Neexistence hierarchie omezovacích prostředků – jejich svévolný výběr
- Předběžné a zpětné souhlasy lékařů

4. Právo na život v komunitě

- Kde ho najdeme upraveno?
 - LZPS (čl. 10/2), EÚLP (čl.8/1), CRPD (čl.19)
 - Zákon o zdravotních službách (§28/3/k), zákon o sociálních službách (§38), zákon o zvláštních řízeních soudních (§84),
- Jde o právo na život v běžné komunitě a právo nebýt nucen žít ve specifickém prostředí
- Je to nejhůře vymahatelné právo, protože pro jeho realizaci je nutná alokace zdrojů a vznik nových služeb
- Minimálním obsahem však je povinnost vybrat alternativu, která je nejméně omezující

4. Právo na život v komunitě (česká právní úprava)

- Právo na péči v nejméně omezujícím prostředí je definováno jak u zdravotních, tak u sociálních služeb
- Každý má právo zvolit si místo léčby (informovaný souhlas) nebo místo poskytování sociálních služeb (smlouva o sociálních službách), kromě výjimek předvídaných zákonem
- Výjimkou je situace, kdy je člověk nedobrovolně hospitalizován nebo držen v zařízení sociálních služeb proti své vůli, na základě souhlasu opatrovníka, či obecného úřadu
- V těchto případech vždy následuje soudní přezkum, soud vždy musí zkoumat, jestli bylo možné aplikovat jiné, méně restriktivní alternativy
- Právo na život v komunitě lze vymáhat (rozhodnutí NSS)

4. Právo na život v komunitě (problematické části)

- Dostupnost zdravotních a sociálních služeb poskytovaných v komunitě
- Zkoumání dostupných alternativ v praxi
- Neexistence kritérií pro nucený pobyt v zařízení sociálních služeb
- Společenská atmosféra a stigma

5. Ostatní často porušována práva

- Právo rozhodovat o svém životě (svéprávnost)
- Právo vstupovat do manželství, právo na rodičovskou odpovědnost (svéprávnost)
- Volební právo (svéprávnost)
- Právo na práci (diskriminace)
- Právo na vzdělání (diskriminace)
- Právo na poskytování služeb (diskriminace)
- Právo na sociální zabezpečení a přiměřenou životní úroveň (diskriminace)
- Právo na spravedlivý proces

6. Co je to diskriminace?

- Na každé jednání, které porušuje práva člověka je diskriminací
- Diskriminací je méně příznivé jednání s osobou na základě jejího statusu (diskriminačního důvodu)
- Diskriminační důvody:
 - Rasa, etnický původ nebo národnost
 - Pohlaví
 - Sexuální orientace
 - Věk
 - Zdravotního postižení
 - Náboženské vyznání, víra či světový názor
- Diskriminace se dělí na přímou a nepřímou, diskriminací je i obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci

6. Co je to přímá diskriminace?

- Přímá diskriminace je jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci ze skutečného nebo domnělého diskriminačního důvodu
- Bude tedy zkoumáno naplnění těchto podmínek:
 - Jednání (opomenutí)
 - Méně příznivé zacházení
 - Tzv. komparátor
 - Existence skutečného, či domnělého diskriminačního důvodu

6. Co je to nepřímá diskriminace?

- Nepřímá diskriminace je takové jednání nebo opomenutí, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe je z některého z diskriminačních důvodů znevýhodněna oproti ostatním, ledaže se o kritérium nebo praxi, která je objektivně odůvodněna legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.
- Bude tedy zkoumáno naplnění těchto podmínek:
 - Jednání (opomenutí)
 - Existence zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe, které znevýhodňuje skupinu osob
 - Existence diskriminačního důvodu
 - Odůvodněnost a přiměřenost
- Nepřímou diskriminací z důvodu zdravotního postižení se rozumí také odmítnutí nebo opomenutí přijmout přiměřená opatření (v ČR jen v oblasti zaměstnání a přístupu ke službám určených veřejnosti)
- Při hodnocení přiměřeného zatížení bude zkoumáno:
 - míra užitku, kterou má osoba se zdravotním postižením z realizace opatření,
 - finanční únosnost opatření pro fyzickou nebo právnickou osobu, která je má realizovat,
 - dostupnost finanční a jiné pomoci k realizaci opatření
 - způsobilost náhradních opatření uspokojit potřeby osoby se zdravotním postižením

Jak se bránit proti porušení svých práv?

Z pohledu individuálního porušení:

- Stížnost proti poskytovateli zdravotních služeb
- Podání na soud a účast v soudním řízení (žaloba na ochranu osobnosti, antidiskriminační žaloba, řízení o nedobrovolné hospitalizaci)
- Trestní oznámení
- Podnět k VOP

Jak se bránit proti porušení svých práv?

Z pohledu systémového porušení:

- Snaha o změnu zákona
 - Strategická litigace
 - Lobbying
 - Kampaně pro veřejnost
- Snaha o změnu koncepcí
 - Angažovanost a lobbying
 - Národní úroveň x úroveň krajů a obcí
- Snaha o změnu myšlení
 - Školení zainteresovaných osob
 - Kampaně

OBLAST 1: Předsudky a chování společnosti vůči lidem s duševním onemocněním - Agresivita ze strany pracovníků zařízení - Zacházení Policie - Kontakty soudu s pacientem - Destigmatizace - Vzdělávání lékařů- důvěra pacientů - Změny ve zdravotnické dokumentaci, policejního spisu, přístup policie - Školství, vzdělání, osvěta - Strach veřejnosti (způsobených médii, z lidí s duševním onemocněním - Odmítání psychologů přijmout lidi s mentálním postižením - Efektivní právní zastoupení od advokáta - Nedůvěra institucí k lidem s duševní nemocí - Terminologie a stigmatizace vs. reálný popis chování	OBLAST 2: Život v instituci - Ochrana práv osob držených v různých zařízeních (věznice vs. Psychiatrická péče) - Kontrola zařízení, ve kterých pobývají osoby (uživatelé psychiatrické péče) - Nedobrovolná hospitalizace - Podmínky na psychiatrii - Právo na efektivní informace člověka umístěného na psychiatrii (praktická aplikace §106 NOZ) - Chudoba lidí v léčebně (nedostupnost běžných věcí – mýdlo, toaletní papír) - Úmrtí v léčebně – řádné vyšetřování - Chování personálu, překročení pravomocí - Omezení osobní svobody v léčebně u dobrovolného pobytu – právo na osobní svobodu - Nucená léčba - Umělecké vyjádření lidí v nemocnicích, rozhovory - Oddělení hospitalizace a léčby (před podáním medikace) - Podmínka morální vyspělosti pracovníků - Psychiatrická medikace v ústavech - Domovy se zvláštním režimem - Otázka bezpečnosti - Zaměstnanci by měli pomáhat lidem z ústavů - Agresivita pacientů/klientů - Nadměrná medikace - Agresivita ze strany pracovníků zařízení - Omezovací prostředky	OBLAST 3: Rovnost před zákonem a procesní práva - Poškození psychiatrii- kam se obrátit - Důkazní břemeno na instituci pokud obviňuje člověka - Nepostižitelnost/dokazatelnost - Podněty pro legislativu - Zkreslování skutečností v dokumentaci - Efektivní právní zastoupení od advokáta - Kontakty soudu s pacientem - Ochrana práv osob držených v různých zařízeních (věznice vs. Psychiatrická péče) - Nedobrovolná hospitalizace - Úmrtí v léčebně – řádné vyšetřování - Omezení osobní svobody v léčebně u dobrovolného pobytu – právo na osobní svobodu - Změna dobrovolné hospitalizace na nedobrovolné - Oddělení hospitalizace a léčby (před podáním medikace)
OBLAST 4: Systém služeb a zapojení uživatelů do změny - Strategie transformace - Uzavírání ústavů vs. vznik nových - Informace od nezdravotnické reformě, média neinformují o problematice lidí s duševním onemocněním - Spolupráce - Participace - Deinstitucionalizace - Organizovaná bezmocnost - V čím zájmu je zůstávání v systému - Uzdravení vs. udržování ve stabilním stavu - Propojení psychiatrie a psychologie-nedostatek psychologické a psychiatrické péče v ústavech pro lidi s mentálním postižením - Nedostatek sociálních služeb, nepřijímání lidí s duševní nemocí - Korupce v oblasti psychiatrie	OBLAST 5: Zapojení do společnosti a život s duševní nemocí - Bezdomovectví - Zaměstnání –nejhůře zaměstnatelná skupina - Co mi nemoc dal a co vzala - Právo na skutečně důstojný život - Podceňování schopností - Uzdravení vs. udržování ve stabilním stavu	OBLAST 6: Rodina a jiné blízké osoby - Rodič s duševní nemocí – otázka rodičovské odpovědnosti a adopce - Problematika pečujících osob a jejich finanční zabezpečení - Odebrání dětí z péče - Týrání doma - Opatrovnictví - Otázka využívání opatrovníka - Diskriminace, společné znevýhodnění rodin - Opора a podpora pro lidi s duševní poruchou - Kdo je náš důvěrník (Právo, Reálná role) - Problematika lidí s postižením- s vysokou mírou podpory